

NORGES KULTURVERNFORBUND

ARBEIDSPLAN OG STRATEGI 2018-2020

Innledning

Norges kulturvernforbund er en paraplyorganisasjon for landsdekkende organisasjoner som arbeider med kulturvern. Våre organisasjoner representerer bredde og mangfold innenfor kulturvernet, og samler over (230 000) engasjerte frivillige. Arbeidet som utøves i organisasjonene omhandler både materiell og immateriell kulturarv.

Kulturarv gir grunnlag for identitet og rotfeste, skaper forståelse for at egne tradisjoner representerer noe verdifullt, og legger premisser for samfunnsutviklingen. Vi i kulturvernbevegelsen tar vare på, formidler og oppmuntrer til bruk av kulturarven vår – både den helt nære og den fra fjernere fortid. Kulturarven gir i økende grad grunnlag for næringsutvikling og verdiskaping. Kulturvernbevegelsen vil være en pådriver for en slik utvikling.

Kulturvernbevegelsen er en viktig del av de frivillige organisasjoner i Norge. Frivilligheten har i vårt land en egenverdi og er i seg selv et gode. Samtidig fyller frivilligheten viktige funksjoner som gagnar samfunnet. Frivilligheten fyller rommet mellom individer, og mellom det offentlige og næringslivet. Frivilligheten er dermed en samfunnssektor som må stimuleres med andre virkemidler enn offentlig sektor og næringslivet. En vesentlig oppgave for frivillige organisasjoner er å målbære sine synspunkter overfor politikere og samfunnet for øvrig. Ofte kan det være viktig å gi politikerne et alternativt beslutningsgrunnlag til det som det offentlige forvaltningsapparatet gir.

Norge er fortsatt på verdenstoppen i frivillig innsats der over 60 prosent av befolkningen deltar i frivillig arbeid hvert år. Kulturvernbevegelsens store utfordring er at medlemsmassen i vår bevegelse reelt sett er synkende, slik trenden er for mange av de frivillige organisasjonene. Medlemsmassen i Kulturvernforbundets organisasjoner har en høy snittalder og for å sikre kompetanseoverføring og bærekraft må det arbeides aktivt med å engasjere også andre segmenter av befolkningen.

Det er en styrke så vel som en svakhet for det frivillige kulturvernet at det drives av så mange selvstendige organisasjoner. Styrken ligger i at den enkelte organisasjon klart framstår med sitt eget interessefelt og spisskompetanse. Svakheten ligger i at kulturvernfellesskapet ikke alltid er like tydelig, verken for medlemmer eller folk flest. En viktig oppgave for Norges kulturvernforbund er derfor å motvirke svakhetene mangfoldet gir, samtidig som de positive sidene ved mangfoldet skal ivaretas gjennom å være en tydelig kulturpolitisk aktør og å bidra til bedre samarbeid og samordning i kulturvernbevegelsen.

Dette dokumentet skal klargjøre og konkretisere hvordan vi skal møte disse utfordringene i de neste to årene.

Kulturvernforbundets overordnede mål

I vår formålsparagraf står det at Norges kulturvernforbund skal arbeide for å styrke kulturvernets rolle i norsk samfunnsliv ved å:

- Bedre rammevilkårene for kulturvernet
- Støtte arbeidet for registrering, innsamling, vern, bruk og formidling av kulturminner
- Øke kjennskapen og interessen for historie og kulturvern

Kulturpolitiske prioriteringer

I den stortingsperioden vi har bak oss er det gjennom budsjettforlikene mellom Regjeringen, Venstre og Kristelig Folkeparti foretatt betydelige påplussinger i bevilgningene til kulturvernformål. Dette har vært avgjørende for de kortsiktige kulturpolitiske prioriteringene

Samtidig er det allerede nå klart at de tidligere opptrukne mål om oppgradering av verneverdige bygg og anlegg til «normalt» vedlikeholdsnivå samt reduksjon i tapet av kulturminner innen 2020 ikke vil bli nådd på mange viktige områder. Norge har videre sluttet seg til UNESCO-konvensjonen om vern av den immaterielle kulturarv, som også forplikter en aktiv innsats fra myndighetenes side.

Norges Kulturvernforbund mener at det kreves en sterkere prioritering av den offentlige kulturvernpolitikken i årene som kommer, og en helhetlig strategi for å nå de nasjonale målene og internasjonale forpliktelsene. Dette krever en oppdatert og offensiv kulturvernpolitikk basert på samordning, nytenkning og utvikling av et organisert samarbeid mellom myndigheter, frivillige kulturvernorganisasjoner og private eiere som forvalter kulturarv. Vi vil derfor i perioden 2018-2020 fremme følgende forslag for myndighetene:

- En stortingsmelding om den framtidige kulturvernpolitikk legges fram og behandles i fireårsperioden 2017-2021
- En offensiv plan for oppfølging og klargjøring av 2020-målene og gjennomføring senest innen 2030
- Det utarbeides en offensiv nasjonal plan for oppfølging av UNESCO-konvensjonen om immateriell kulturarv i løpet av en 10 årsperiode fram til 2030
- Sette inn økte ressurser med midler over statsbudsjett, skattemessige insentiver og organisert samarbeid med eiere og frivillighet for å nå nye mål i kulturvernpolitikken fram til 2030
- Regjering og Storting gir en større offentlig anerkjennelse av kulturvernorganisasjonenes rolle og betydning i kulturvernpolitikken også uttrykt gjennom bevisst budsjettmessig prioritering og samordning av de ulike departementers ansvarsområder på kulturvernfeltet.
- Det legges økt vekt på kulturvern som grunnlag for næringsutvikling, innovasjon og bærekraft.

Dette er bakgrunnen for de langsiktige og konkrete mål og tiltak for perioden 2018 til 2020.

Mål og tiltak for perioden

1. Dokumentere kulturvernorganisasjonenes samfunnsnytte og forbedring i rammevilkår

Arbeide aktivt for å dokumentere og synliggjøre kulturvernorganisasjonenes samfunnsnytte, samtidig som det arbeides på et bredt felt for å bedre offentlige rammevilkår for kulturvernet. Det arbeides for å etablere et organisert trepartssamarbeid mellom stat, kommune og kulturvernsektoren etter mønster av samarbeidet mellom Kommunenes Sentralforbund og Frivillighet Norge. Digitalisering av kulturarven knyttet til kulturvernorganisasjonenes virksomhet settes for fullt på dagsorden i perioden.

Tiltak:

- Kulturvernforbundet i samarbeid med medlemsorganisasjonene skal dokumentere og synliggjøre organisasjonenes samfunnsnytte på alle områder
- Arbeide for å sikre grunnstøtte til alle våre medlemsorganisasjoner
- Arbeide for en full og rettighetsbasert merverdiavgiftskompensasjonsordning
- Forbedre de skattemessige insentiver for bedrifters og enkeltpersoners støtte til de frivillige organisasjoner
- Arbeide for å forenkle det offentlige regelverket for drift av frivillige organisasjoner
- Arbeide for å etablere et organisert trepartssamarbeid mellom stat, kommune og kulturvernsektoren
- Digitalisering av kulturarven knyttet til kulturvernorganisasjonenes virksomhet
- Oppnå økt kunnskap om Kulturvernforbundets medlemsorganisasjoner hos myndighetene og holde oss orientert om kulturvernarbeidet i forvaltningen
- Bedre samordning mellom departementene med ansvar for kulturvern
- Kommentere aktuelle saker overfor politiske myndigheter og være en ressurs for medlemsorganisasjonene i søknadsprosesser og myndighetskontakt
- Ha fast kontakt med Riksantikvaren, Norsk Kulturråd, Arkivverket og Kulturminnefondet

2. Faglig styrking

Bidra til et tettere samarbeid og bedre samordning mellom medlemsorganisasjonene basert på at Kulturvernforbundet er et serviceorgan for medlemmene.

Tiltak:

- Arrangere faste møter mellom Kulturvernforbundet og medlemsorganisasjonene
- Fasilitere felles faglige møtepunkter for medlemsorganisasjonene
- Arrangere regionmøter for å bidra til tettere samarbeid mellom organisasjonene lokalt
- Arrangere årlig Kulturvernkonferanse og seminarer hvor temaer som kulturvernpolitikk, mediekontakt, faglige spørsmål og annet av felles interesse tas opp
- Videreutvikle Kulturminnedagene som en felles satsning og aktiv møteplass for organisasjonene

- Videreutvikle websider, portaler og sosiale medier for Kulturvernforbundet og Kulturminnedagene
- Bidra til økt bevissthet og kompetanse om felles standarder for kulturvern faglig arbeid
- Samordning av tjenester og prosjekter, som felles regnskapssystem, medieovervåking og medlemssystemer.
- I samarbeid med medlemsorganisasjonene utvikle systemer og arbeidsformer både for å rekruttere nye medlemmer og beholde eksisterende medlemmer i de enkelte organisasjoner
- Undersøke mulige samarbeidspartnere/søsterorganisasjoner i flere Europeiske land
- Profilere lokalhistoriewiki.no og immateriellkulturarv.no gjennom nyhetsmeldinger, kurs og seminarer
- Videreutvikle nettverk med relevante institusjoner, herunder Riksarkivet, Arkivverket, Utdanningsdirektoratet og Studieforbundet

3. Omdømme og anerkjennelse

De frivillige kulturvernorganisasjoner har solid kunnskap og mye erfaring, og de har også høy tillit blant befolkningen. Organisasjonene må selv ta ansvar for å bruke og videreutvikle denne unike kompetansen, tilliten og posisjonen i samfunnet. Norges Kulturvernforbund skal bidra til at kulturvernorganisasjonene framstår som en tydelig, mangfoldig og samlet bevegelse, og til å gjøre våre aktiviteter, kompetanse og samfunnsnytte mer synlige i media.

Samtidig har det offentlige et ansvar for at de frivillige organisasjoner lykkes blant annet ved å anerkjenne organisasjonenes bidrag til samfunnet. Det betyr at Regjering og Storting må legge klare føringer for at kulturvernorganisasjonene inviteres inn i beslutningsprosesser, og ikke kun som høringsinstanser.

Tiltak:

- Bistå medlemsorganisasjonene med å definere sin egen samfunnsnytte, kartlegge hva slags unik kompetanse de har, og hvordan denne skal videreføres.
- Bygge kunnskap om Kulturvernforbundet i alle våre medlemsorganisasjoner
- Øke bevisstheten om det frivillige kulturvernarbeid i samfunnet generelt, være synlige i offentlige kulturverndebatter og delta på seminarer og konferanser arrangert av andre
- Være mer synlig i media, dele og spre innhold fra alle medlemsorganisasjonene, ha en oppdatert og aktuell nettside og være synlige og aktive i sosiale medier
- Videreutvikle og øke deltakelsen i Kulturminnedagene for å synliggjøre mangfoldet i kulturvernaktiviteter landet rundt
- Tilstrebe at medlemmer av styret eller administrasjonen er til stede på årsmøter eller øvrige større arrangementer i medlemsorganisasjonene
- Arbeide for at Regjering og Storting legger klare føringer for at kulturvernorganisasjonene inviteres inn i beslutningsprosesser på nasjonalt, fylkes- og kommuneplan
- Utvikle nettverksforbindelser med potensielle støttespillere, for eksempel næringslivsaktører med tilknytning til kulturvernfeltet